

Editör'den...

Sevilay Çelenk
Ankara Üniversitesi

Kültür ve İletişim Dergisinin 39. sayısı beklediğimizden de yoğun bir ilgi ve yazı akışı sonrasında elinizdeki halini aldı. Dergiye gösterilen ilgi her şeyden önce yeni sayıyı telaşsız hazırlama rahatlığı yaratması bakımından çok sevindiriciydi. Toplumsal ve bireysel hayatlarımızın yakın dönemdeki acılarını ve stresini düşününce akademik üretimin zamanında gelen katkılarla görece telaşsız biçimde sürdürülebilmesi de daha fazla değerli oluyor.

Derginin bu sayısında da kuşkusuz elimizden gelenin en iyisini yaparak önemli makalelere ve dikkat çekici araştırmalara yer vermeye çalıştık. Bana kalırsa her biri birbirinden ilginç, güzel yazılarla doldu bu sayı da. Yine de bugün alışlagelen editoryal yazılardan farklı bir şey yaparak bu yazıların her birini sizlere tanıtmaya işinden feragat edeceğim. Bunun için ayıracağım yeri bu sayının yazarlarının affına sığınarak başka bir amaçla kullanacağım. Bu kez dergide yer alan yazıların ne olduğunu sadece “içindekiler” başlığı altında görebileceksiniz. Çünkü iki

sayımız arasında “bir şey oldu”. Ağır, çok ağır bir şey... Bildiğimiz anlamıyla, çıtayı hep daha yukarıya koyarak ulaşmaya çalıştığımız anlamıyla, “üniversite” mefhumunu neredeyse yerle bir etmeye kararlı bir şey...

Derginin hazırlandığı dönem, bu kez sadece ülkenin içinde bulunduğu koşullar bakımından değil, artık çok yakınımıza kadar gelen, hayatlarımıza etki eden ve sahip olduğumuz her şeyi elimizden alan müthiş kaygı ve üzüntü verici gelişmelerle tarihe yazıldı.

İki sayımız arasındaki dönemde maalesef bir olağanüstü hal ortamında yaşadık. Bir önceki sayının editoryal yazısında da değindiğim 15 Temmuz 2016 tarihinde yaşanan menfur darbe girişiminin sonrasında ilan edilmiş olan olağanüstü hal... Doğal olarak bu OHAL sürecinin öncelikli amacının, söz konusu darbe girişiminin ardında olanlarla, bu girişime yön verenlerle ve yaşanan kayıplara yol açanlarla hesaplaşma olması beklenirdi. Oysa Türkiye'nin acılarıyla yazılmış tari-

hinde payı çok büyük olan bütün uğursuz darbelerden sonra olduğu gibi, 15 Temmuz 2016'daki darbe girişiminden sonra da, bütün ömürleri, hayat pratikleri, üretim ve birikimleriyle her zaman ve koşulsuz biçimde darbeci bir zihniyetin çok uzağında yer almış, darbelere karşı olmuş kesimlere çok ağır bir bedel ödetildi.

Ocak 2016'da Türkiye gündemine oldukça ciddi bir hedef gösterilme süreci sonucunda giren "barış bildirisi imzacıları"na yönelik akıl almaz baskı ve yıldırma zaten bu darbe girişiminin öncesinde başlamıştı. Bir tarafta çok ağır biçimde cezalandırılacakları ifade edilen barış akademisyenleri, diğer tarafta ise onların "kanıyla duş alacağına" yemin eden suç örgütleriyle yakınlığı açık isimler, tetikçi gazeteciler, aslında gazete olmaktan başka her şey olan medya ortamları vardı. Sanki hiç tarih okumamış, sanki bilim ve muhalefet arasında bir rabita olabileceğini hiç mi hiç değerlendirememiş ve otoriter bir rejimin neye benziyor olabileceğine hiç kafa yormamış bazı üniversite yöneticilerinin ise nerede saf tuttuklarına sadece ihraçlara bakarak karar vermek hiç de güç değil... Barış akademisyenlerine yönelik hukuk dışı baskı ve bezdiri ortamı darbe girişimi sonrasında artık mazerete, gerekçeye ya da herhangi bir kılıf bulmaya ihtiyaç duyulmaksızın aşikârlaştı...

Eylül sayımız baskıya hazırlanırken 2 Eylül 2016'da çıkan bir kanun hükmünde kararname ile barış imzacısı ve Eğitim-Sen üyesi birçok yakın arkadaşımız üniversiteden ve

kamu görevinden ihraç edildi. Bu sayı baskıya hazırlanırken, ardı ardınca yayınlanan diğer KHK'larla birlikte kamu görevinden hoyratça, haksız ve hukuksuzca ihraç edilen 128 barış akademisyeniyle birlikte, üniversiteden çeşitli biçimlerde koparılan barış imzacısı akademisyen sayısı 208 olmuştu. Bu derginin hazırlanmasına yıllar içinde emeği geçen, yazılarıyla katkıda bulunan ya da dergimiz için hakemlik yapmış olan arkadaşlarımız da vardı ihraç edilenler arasında. Bu süreçte yayınlanan 6 Ocak 2017 tarih ve 679 sayılı KHK ile mesleğinden ve kamu görevinden ihraç edilen barış akademisyenlerinden biri de -bu satırları yazarken boğazındaki düğümlemeye engel olamayan- bendim.

Sahiden bir gün üniversiteden bu şekilde koparılacağımızı tahayyül etmemiştim... Ne kendimin ne benimle aynı fakültede görev yapan üç arkadaşımın, ne de Ankara Üniversitesi'nden aynı KHK ile ihraç edilen barış akademisyenlerinin herhangi birine böyle bir sonun reva görüleceğini düşünmemiz için hiçbir neden yoktu çünkü. Zira her birini yakından tanıdığım bu arkadaşlarım, meslektaşlarım Işıl Ünal, Süreyya Karacabey, Faruk Alpkaya, Özlem Albayrak, Tezcan Durna, Cenk Yiğiter, Bahar Şimşek, Burçin Kalkın bilime, akademik özgürlüklere, ifade özgürlüğüne ve "niteliğe" değer verilen dünyanın başka herhangi bir ülkesinde baş tacı edilecek akademisyenlerdi. Bu akademisyenlerin kıymeti üzerine konuşmak her ne kadar kendim de "ihraç edilmiş" olduğumdan biraz tereddüt etmeme

yol açsa da arkadaşlarımın, meslektaşlarımın hakkını vermek zorundayım. Aydınlık yüzleriyle üniversitelerde bir yandan işini, gücünü, akademik üretimini sürdüren, bir yandan da eşitliği, adaleti ve barışı dillendiren bu isimleri bir KHK'ya tıkararak ihraç etmek dünyanın demokrasi iddiasını sürdüren herhangi bir ülkesinde mümkün değildi. Sadece aynı kampüste birlikte çalıştığım arkadaşlarım değil, çalışma alanlarının yakınlığı itibarıyla ilk aklıma gelen isimler olarak Melek Göregenli, Nilgün Toker, Zerrin Kurtoğlu, Selim Temo ve Cuma Çiçek'i anmak yeter üniversiteye ödetilen ağır bedelin ne olduğunu tarif edebilmek için. Bu son KHK ile farklı üniversitelerden maalesef tümünün adlarını burada anmadığım 42 barış akademisyeni kurumlarından ihraç edildi. Bu ihraçlar, kara deliklerin bizleri yalayıp yutmaya çalıştığı, nefretin, kutuplaşmanın, ırkçı ve militarist bir dilin kamusal söylem alanını baştanbaşa kuşattığı bir dönemde yaşandı.

Eylül ayı başında yayınlanan bir diğer KHK'da da yine yakın çalışma arkadaşlarımız yer almıştı zaten. Gülseren Adaklı, Aysun Gezen, Celil Kaya, Ozan Değer, Nail Dertli, Vahdet Mesut Ayan, Kamuran Akın, Nezahat Ezgi Oral, Yasin Durak, Esra Dabağcı, Onur Can Taştan ve bu dergiye çok emeği geçmiş olan İlkay Kara. Onların her birinin üniversitedeki varlığı bu ülkenin hapsoldüğü karanlığa meydan okuma, düze çıkma, toplumsal barışa yaklaşma imkânıydı. Öyleyse hedef alınan şeyin ne olduğunu da anlamak şart...

Bu süreçlerde hedef alınan şeyin eleştirel akıl ve eleştirel düşünce üretimi olduğunu aslında gizlemeye de pek gerek duymadılar. *Kültür ve İletişim* Dergisi “iletişim, kültür eleştirisi ve toplumsal düşünce alanlarında üretilen en iyi eleştirel yazıları yayınlamaya adanmış” ve alanında kesintisiz yayımlanan en uzun soluklu hakemli dergi olarak yirminci yılına giren bir dergi. Bu nedenle tam da gizlenmediği ve ortada olduğu için görünmez hale gelen bu hakikati editoryal yazıda dillendirmek de kaçınılmaz.

Eleştirel düşünce, ifade özgürlüğü, akademik özerklik ve akademik özgürlükler “barış imzacısı” akademisyenler nezdinde onarılması çok güç bir tahribata uğratılırken, üniversite ve akademik kadrolar da önemli bir sınavdan geçiyordu. Meslekten ve kamu görevinden çıkarılan barış akademisyenleri etrafında bir araya gelen pek çok meslektaşımız, arkadaşlarımızın ellerinden dersleri, öğrencileri ve “hayatları” alınırken kendilerini ufuktaki tehlikeye hiç sakinmedi. Bu meslektaşlarıyla mümkün ve muhtemel bütün anlaşmazlıkları paranteze alarak sözleriyle, yazılarıyla, dersliklerdeki konuşmalarıyla onların yanında durdu. Dayanışma ve sokak akademileri ile Eğitim-Sen üniversite şubeleri de bu dayanışmanın en önemli mecralarını oluşturdu. Arkadaşlarımızın kendilerini sakınmalarını yine de esasen ne bir kahramanlık ne de basit bir fedakârlıktı. Bir tarih bilinciydi. Bir izan, kendi hayat alanına sahip çıkma, akademinin onuruna ve haysiyetine büyük

laflar etmeksizin sahip çıkma meselesiydi. Çok basitçe “susma, sustukça sıra sana gelecek” demekti.

Ayrıldığıımız okullarda, her köşesine yıllar boyu doğrudan doğruya hayatlarımızın sindiği odalarımızı bu arkadaşlarımızla ve öğrencilerimizle topladık. Onlar bizi uğurladı. Günler ve geceler boyunca, neredeyse kovduğumuz halde evimizden gitmeyip yalnız olmadığımızı, sadece ifade özgürlüğümüzü kullandığımızı ve hep yanımızda olacaklarını herkese ilan edenler de onlardı. Birçoğu sanıldığıının aksine “imzacı” da değildi.

Bu sınavın bir de kalanları vardı. Çok şaşırtıcıydı doğrusu. Her şerden bir hayır çıktığına çokça inanılan şu coğrafyada bunun üzerine bir cümle etmeden olmaz. Buradan çıkan bir hayır varsa o da hak edilmiş iltifatları artık iç rahatlığıyla geri alabiliyor olmamızdı. Yıllar boyunca üniversitenin gündelik hayat pratikleri içinde ortaya çıkan hak ihlalleri ve hak arayışlarında hemen her zaman iktidarın ve muktedirin yanında olduğunu belli belirsiz fark etsek de bir türlü tam olarak anlamadığımız herkesi bu kez adlı adınca anladık ki bu da pek hayırlı oldu. Olanlar sayesinde, okuduklarından ve alıntılıyıp durduklarından değil de bizzat kendi yazıp çizdiklerinden bile tek satır bir şey anlamamış ne çok akademisyen olduğunu hayretle kavradık!

Neyse ki hayat değilse de tarih her zaman çok adil; herkesi en nihayetinde layık olduğu yerde konumlandırıyor. Burada da olan bu. Kimsenin kuşkusu olmasın.

Evet, *Kültür ve İletişim*'de alışık olmadığımız türden bir editoryal yazı oldu bu. Farkındayım. Fakat zaman, akademinin *cool* ve “nazik” diliyle dert anlatabilmenin zamanı değil. Alışık olunmayan zamanlar yaşıyoruz ve böyle zamanlarda bazen konuları ve mecraları bir parça rayından çıkarmak gerekiyor.

Eylül ayında yayımlanacak olan gelecek sayımızda, “ihraçlar”la ilgili bir dosyaya da yer vermek istiyoruz... Orada belki de yeniden “rayında” değerlendirmeler de yapabilecek kadar mesafelenmiş oluruz yaşadığımız şu zorbalıklarla...

Şimdilik hoşçakalın. Barış ve sevgiler olsun...

7 Şubat 2017, sabah saatleri...

Yeniden merhaba,

Bu yazıyı editör ekibindeki arkadaşlarıma gönderdiğim günden bir hafta sonra yukarıya böyle bir tarih ekleyeceğim ve yeni ihraçlardan söz edeceğim aklımdan ucundan geçmemiştir. İyimsellik işte... Darbeler öylesine ağır gelmişti ki Türkiye tarihinin en ciddi üniversite tasfiyesini ve bu tasfiyenin en ağır biçimde Ankara Üniversitesini vuracağını o gün tabii ki beklemiyorduk. Tek tek yine üçerli dörderli kayıplar vereceğimiz açık görünüyordu ama 7 Şubat 2017 gecesi yayınlanan 686 Sayılı KHK akademinin deyim yerindeyse belini kırdı. Çok vahimdi. 48 üniversiteden toplamda 330 akademisyen ihraç edildi. İhraç edilenlerin 184'ü barış bildirisi imzacısı arkadaşlarımızdı. Ankara Üniversite-

si'nden toplamda 71 arkadaşımız ihraç edildi...

Dergiye yeniden el atmak için önce kendimize gelmemiz gerekti. Bir ülkenin yetişmesi çok büyük bireysel ve toplumsal emek ve kaynak gerektiren akademisyenlerini bu şekilde gözden çıkarması, haksız, hukuksuz biçimde ihraç etmesi neredeyse felç edici geliyor insana. Mesleklerine ve çalışma alanlarına emeğin ötesinde bir ömür veren üretken, birbirinden kıymetli öğretim elemanları... Bu konu üzerinde yazmakta henüz çok zorlanıyorum. Bir hafta boyunca arkadaşlarımızla bir aradaydık. Yıllarımızı birlikte geçirdiğimiz, birlikte çalıştığımız, birlikte sabahladığımız dostlarımızla yine hep aynı taraftaydık...

Kıyım biçiminde bir üniversite tasfiyesiyle sonuçlanan aydın/entelektüel düşmanlığı ve bilim (bilhassa toplumbilim) düşmanlığının çok ciddi sonuçları olacak ve bu sonuçların yaşamın birçok alanında hissedilmesi kaçınılmaz. Ancak tahribat üniversiteyle sınırlı değil. Eğitim-Sen üyesi öğretmenler başta olmak üzere birçok meslek grubu da demokrat ve muhalif üyelerini ardi

ardınca yayınlanan KHK'larla kaybetti. Bugün için mecal bulup yazabildiklerim bunlar. Bu sayıyı daha fazla geciktirmeden baskıya hazırlamak istiyoruz. Gelecek sayıda bu konuyu etraflıca değerlendireceğiz. Önümüzü görmeye ve yeniden güç toplamaya çalışacağız.

7 Şubat 2017 gecesi işinden olanlar arasında dergimizin önceki editörü Ülkü Doğanay var. Editör yardımcısı arkadaşımız Merve Diltemiz Mol, yayın kurulu üyelerimiz Nur Betül Çelik, Funda Başaran ve İnan Özdemir var... Tabii ki birçok yazarımız ve hakemimiz var. Çok üzgün, çok kırgın ve çok öfkeliyiz. Bu arkadaşlarımızın hiçbiri bu ihraç hak etmedi. Arkadaşlarımızın hiçbiri insandan, insanlıktan, yurttaştan yana olan barışçıl faaliyetler, adalet ve hakikat tarafındaki bilimsel üretim dışında hiçbir şeyle irtibatlı ya da iltisaklı olmadı. Hiçbir zaman... Onların şahsında ihraç edilen bütün arkadaşlarımıza bir kez daha "birlikteyiz" diyoruz.

Hayır, gitmiyoruz! Buradayız!

13 Şubat 2017